

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Název práce: Zvládání náročných studijních povinností u studentů konzervatoří

Autorka práce: Bc. Anna Kellerová

Vedoucí práce: doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Autorka diplomové práce si vybrala téma, které nebývá příliš obvyklé – zajímá se o stres a zvládání studijních situací u středoškoláků – studentů konzervatoří. Je motivována osobní zkušeností, uvědomuje si specifické prostředí konzervatoří a nároků, které jsou kladeny na budoucí hudebníky, současně vnímá potřebu podpory studentů konzervatoří ze strany učitelů a poradenských pracovníků školy. Z její strany jde také o percepci nedostatečného uchopení tématu v naší odborné literatuře a jeho výzkumného zkoumání. Její zájem je třeba ocenit – a současně i ohodnotit, z textu je zřejmá citlivost k interpretacím dosažených výsledků.

Jako školitelka práce se vyslovím ke spolupráci k řešení diplomové práce – studentka pracovala samostatně, nepodcenila časovou náročnost zpracování, pravidelně konzultovala a byla schopna dílčích úprav textu, který je srozumitelný, dobře čitelný a bez větších formálních prohřešků. Diplomová práce má očekávanou strukturu, s odbornou literaturou diplomantka pracuje korektně.

Teoretická část je postavena na čtyřech kapitolách, styl je spíše úspornější, studentka pravděpodobně nechtěla zahlcovat práci množstvím poznatků, které by se vztahovaly k tématu méně či jen nepřímo. Postup je od obecného ke konkrétnímu a specifikujícímu zkoumané téma.

První kapitola je věnována stručnému představení konzervatoří a studiu na něm, což je důležité, neboť ne vždy se budoucí čtenář orientuje v tomto specifickém typu střední školy. V další kapitole otevírá téma stresu – vymezuje pojem, podává jeho charakteristiku ve vztahu ke školnímu prostředí a prostředí konzervatoří. Zatímco nemá příliš možnost odkazovat na zahraniční literaturu, neboť školní hudební praxe se v jednotlivých státech může lišit, v této kapitole může ukázat, že umí pracovat i se zahraničními zdroji – upozorňuje na zahraniční šetření u hudebníků, potvrzující zvýšenou míru stresu v hudebním prostředí. Zde je velmi důležité uvědomit si, jakými nároky hudebníci procházejí, tyto nároky mohou ústít až do vzniku specifické úzkosti vázané na umělecké vystupování. Ta však má kořeny již při studiu – studentka popisuje školní situace, které k tomu přispívají (a je jich poměrně hodně). Čtenář si uvědomuje velké nároky během studia na konzervatoři – v některých ohledech jsou shodné s jinými typy středních škol, rozdílnost je v neustálém tlaku na velmi specifický výkon a dokazování nabývaných hudebních kompetencí (např. i formou veřejných prezentací – koncertů).

Třetí kapitolu s názvem „Náročné situace v životě muzikantů a studentů hudby“ můžeme považovat za důležitou pro diplomovou práci z důvodu možné vazby na praktickou část a možnou formu podpory pro realizované rozhovory se studenty konzervatoří. Prosím studentku, aby se v závěrečné diskusi vyslovila, nakolik se popisované náročné situace v jejím průzkumu shodují – a v čem je přidaná hodnota realizovaného výzkumu – přinesla nové poznatky?

Po těchto třech kapitolách logicky následuje vyvrcholení – kapitola, která se zabývá jak možnými formami podpory, s důrazem na copingové strategie, které by mohly stresové situace pomáhat zvládat, tak dalšími formami – sociální podporou, možnostmi odborné psychologické podpory.

Empirická část práce je postavena na kvalitativní metodologii, hlavní metodou jí byly realizované polostrukturované rozhovory se studenty konzervatoří. Věková skupina je poměrně široká (15-23 let), což je dáno mj. i tím, že někteří studenti mohou vstupovat do tohoto typu středoškolského vzdělání později (a také, že studium trvá déle, má dva stupně). Autorka stanovuje čtyři výzkumné otázky, týkající se prožívání náročných situací, které přináší samotné studium a dále i ohledně mechanismů zvládnání stresu a náročných situací. A dále ji zajímá, jaká je angažovanost učitelů při podpoře studentů a jaká je role školy.

Realizované polostrukturované rozhovory jsou adekvátně popsány, podobně jako výběr vzorku a realizace výzkumné studie. Respondenty bylo 8 studentů z 3 konzervatoří (A, B, C). Oceňuji, že si je studentka vědoma možných rizik – znalost prostředí, kde sama studovala, výběr formou samovýběru (hlásí se ti motivovaní, nemotivovaní by přinesli jiné výsledky).

Autorka v další kapitole předkládá výsledky, jedná se o tematickou analýzu, která postihuje nejdůležitější okolnosti percepce náročných situací. Logicky se začíná okolnostmi ohledně rozhodnutí studovat na konzervatoři, následují kategorie týkající se percepce náročných situací při studiu, mající spíše technicko-organizační charakter, dále pak kategorie stresu a trémy v konkrétních situacích školy (studium i hudební produkce), kategorie ve vztahu k pedagogům a copingovým strategiím.

Přestože se studentka vrací se stanoveným otázkám v kapitole Shrnutí výsledků, je škoda, že se již nedostalo na sekundární analýzu, kde by např. kategorie prozkoumala z hlediska vztahů mezi nimi, případně že není propojena percepce problémů s možnostmi jejich řešení (sice to v textu je popisováno, mohlo by to být ale zdůrazněno třeba grafickým zpracováním nebo jasným textovým propojením).

Shoda s jinými dokumenty vykazuje 1 % prostřednictvím systému Theses, v systému Turnitin 5 %, což ale při kontrole odkazuje na citace, názvy děl, institucí atd... Práci lze považovat za originální.

Otázku pro diskusi jsem již položila – zda byl zjištěn nějaký nový nále, týkající se percepce náročných situací u studentů konzervatoří. Dále bych se chtěla dotázat, jak by bylo možné výsledků využít. Ukázalo se, že je u studentů důležitou okolností pro psychickou pohodu a zvládnání náročných situací, pravděpodobně i vlivem vysoce individualizované výuky, vztah s pedagogem. Jak by pravděpodobně pedagog vnímal téma náročných situací u svých studentů? Nemohly by být výsledky studie pedagogům zprostředkovány?

Práce odpovídá kritériím kladeným na diplomové práce na katedře psychologie, doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 8. 9. 2023

doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Vedoucí diplomové práce